

SVIESA

JORNAL
LITHUANO
"SVIESA" - LUZ
Orgão de
Comunidade Lithuana
de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
RUA CORONEL MORAES, 338
SÃO PAULO

L. R. K. Bendruomenės organas
Redaguoja: REDAKCINĖ KOMISIJA.

PRENUMERATA:
Brazilijoje ir visoje Amerikoje met. 12000
Pusei metų 7000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I I I

SÃO PAULO. 1936, RUGSĖJO -- SETEMBRO 26 D.

NR. (39) 53

Pamaldos

SEKMADIENĮ, RUGSĖJO 27 D.
pamaldos lietuviams bus:

8 valandą ir 11 valandą -- Sven-
to Juozapo bažnyčioje (Villa Zelinoje).

11 valandą -- Suma Svvento An-
tano do Pary bažnyčioje.

VIENERI METAI

Vieneri metai sukanka «Sviesai»
rugsėjo mėn. 28 d. Regis, trumpas am-
želis, bet jis suvaidino kolonijos gyvenim-
e gan įžymų vaidmenį. Prieš metus
Katalikų Visuomenė buvo apmirusi,
sustingusi, nes neturėjo savo gyvybės
šaltinio -- savo organo, kuris ne tik
palaikytų jos gyvybę, ugdant tautiškai
katalikišką ideologiją, bet ir gintų ją
nuo kraštutinių kolonijos galvų,
nepaisant nieko, ar jie būtų iš kairės,
ar dešinės. Mūsų organo ūkys,
«vidurio kelias -- aukso kelias». To
vidurio atkakliai besilaukiant, reikėjo
mums nemažai kovoti, kad prasiškinus
sau kelią į lietuvių padoriają visuome-
nė. Iš vienos pusės, reikėjo ginti kri-
kščionišką pasaulėžiūrą nuo socialis-
tinių -- komunistinės spaudos plūdi-
mų, siekiančių užkirsti bedievybę lie-
tuvių dvasią, o iš kitos pusės, ginti lie-
tuvių, ugdyti tautinę savigarbą, skei-
džiant ir skiepijant išelvijos tarpe svei-
kus tikros demokratybės dėsnius, ku-
riais tik remiantis mūsų gyvenimo lai-
velis gali pasukti į tikrąsias tautišku-
mo bei valstybiškumo vėžes, išvengiant
visokių smurtininkų šunkelių. Slūdvieju
idealių -- «Dievui ir Tėvynei» siekė-
me, tebesiekiamo ir ateity sieksime, ne
žiūrint kokios bebūtų kliūtys. Reikia

FREI PAULO
LUIG,
Svvento Antano
do Pary baž-
nyčios kleb-
nas, didelis Lie-
tuvių prietelis,
nuo pat pra-
džios lietuvių
kolonijos įsi-
kūrimo davęs
savo parapijos
bažnyčią nau-
dotis mūsų
išelviamis.

tik atvirai ir aiškiai pasakyti, kad jau
gana žaisti su visokiomis aferistų --
Gaučinkų, Majininkų ir Cinvinskiad-
dos vienybėmis, kurie koloniją jau pas-
tatė ant bedugnės krašto. Reikia, be
abejės, mums vienybės, bet ji neįvykdo
ma, kol Lietuvos Vyriausybė nepaša-
lins iš mūsų tarpo kolonijos žvalgybi-
ninkus.

Juk graži vienybės idėja tėra pri-
einama kilnios kultūros ir aukštos mo-
ralės žmonėms. O argi yra galimas
dalykas turėti bet kokių reikalų ir pa-
laikyti bet kokius ryšius su mūsų ko-
lonijos smurtininkais p. Gaučiu -- Mšu
ir jų kitais sėbrais, besirūpinančiais
kiekvieną dieną vis naujų žmogų įduoti
į policiją. Argi neprivalome mes visi
vengti tos «Pragariškos Sutvės», kuri
jau nuvarė į kapus mūsų gerąjį prietelį
a. a. Br. Steponaitį, o štai dar ne
praslinko nė metai, kai jau ir vėl kul-
kų šuviai pasigirdo São Paulo padan-
gėse iš «Lietuvių Namų» pastogės lan-
kytojų, nes anot priežodžio: «Kokie
tėvai, tokie ir vaikai». Jau kulkos per
vertas atsigulė «Santa Casa» ligoninė-
je p. S. Bakšys, São Paulo Lietuvių
Mokyklų Inspektorius, neseniai dar iš-
vykęs iš Lietuvos. Ar tai nepasityčio-
jimas iš mūsų visuomenės! Ar gi Lie-
tuvos Vyriausybė jau visai apžlibo ir
nebematė, kas mūsų kolonijoje dedasi!
Vyrai -- broliai! Gana mums šnausti
ir duotis sav ant sprando jodyti mūsų
kolonijos išgamomas! Pradėkime boiko
tuoti ir vengti tų įstaigų ir vietų, kur
tie mūsų brolių edikai šiltas vietas tu-
ri įsirengę. Juk Lietuvos Vyriausybė
visai nleko nepaiso mūsų kolonijos rei-
kalų, nes ir ji duodasi save mulkinti
panašioms galvalams a la Majus. Jau
jė džiaugiasi, lėbauja, kad pavyko iš-
griaužti kolonijos kapelioną, Bet jus,
padorioji visuomenė, nesidžiaugkite!
Buvė vienas ir gal vieništelis žmogus
šioje kolonijoje, kuris nebijojo tiesiai
pažiūrėti ir velniui į akis. Dirbo be
atvangos, vargo, kentėjo daug metų,
mažai tesinaudojo litiens, o jei ir gavo
jos trupinių, tai ir tuos trupinius pa-
naudojo Tėvynės garbei, pravažinė-
damas po užsienį su anų rinkliavo-
mis. Juo daugiau dirbau, juo daugiau
bėginėjau, dieną ir naktį vargdamas,
kad tik įsikurus savo tautinį židinį,
kur visi lietuviai galėtų susieti, pasi-
žmonėti, tuo labiau jie mane žmeizė ir
trukdė darbą varyti pirmyn. Kiek
man tēko privargti ir prikentėti nuo
mūsų kolonijos žulikų gaujos, tai vie-
nas tik Dievas težno. Tokia visuomēt
ateitis visų kovotojų už kilnius idea-
lus! Bet aciu Dievui, jė mano energijos
negalėjo palaužti ir išstumti iš tik-
rojo kelio, nors ir dėl kovų nemažai
nustojau sveikatos ir nēvienas jau ži-
las plaukas pasirodė ant pakaušio.

Zengiant į antruosius metus, no-
riu pažymėti, jog su šiuo metiniu nu-
meriu baigiu savo misiją šioje koloni-
joje, perdavęs Bendruomenės reikalų
tvarkymą naujam kolonijos kapelionui,
Kun. Pijui Ragažinskui nuo š. m. rug-

sėjo mėn. 25 d. Tad ir noriu nuosir-
džiai atsisveikinti su visais mano ma-
loniais bendradarbiais tiek iš Redakci-
nės Komisijos, tiek iš šalies prisidėju-
sių. Didelį dėkingumą reišklu pirmon
eilėn mano mokslo draugui ponui St.
Puišui, buvusiam «Sviesos» Redakto-
riui, kuris gražiai ir nuosirdžiai dirbo
šventą ir atsakomą, tiesiog misijo-
nerišką darbą, pastatydamas «Sviesą»
į tinkamas vėžes. Tegu jam Dievas
atsilygins šimteriopai! Nuosirdžiai dė-
koju ne tik B-nės Valdybai, bet ir vi-
siems «Sviesos» laikraščio rājūniniams
įgaliotiniams -- ponams Kalinauskams,
p. Murauskams, p. Kleizams, p. Sau-
kams, p. Laztekams, p. Sruoginiams,
p. Baužiams, p. Raupeliams, p. Povila-
vičiams, p. J. Pazikui, p. V. Biliuui
ir bendrai visiems kitiems bet kokiū
budu prisidėjusiems prie laikraščio iš-
platinimo.

Be to, reikiu nuosirdžiai padėką
visiems mano parapionams, savo gau-
siomis aukomis rėjusiems Bažnyčios
Statybos darbą, ar tai kalėdojimo me-
tu, ar mokant sąjiningai savo narys-
tės. Niekad jūsų geros širdies neužmirėu.
Nemanykite, kad man atsitrankiant
nuo kolonijos darbo, yra man kokia
asmeninė nelaimė. Anaiptol, Sv. Vin-
centas Paullietis, didelis vargšų ir nus-
kriaustųjų prietelis sako: «Didelė yra
tai nelaimė ne tik atskiriems asme-
nims, bet net visiems namams ir drau-
gijoms, jeigu visame kame jiems se-
kasi taip, kad gyvena ramiai, nieko
dėl Dievo nekęsdami. Taip, tikrai ži-
nok, jeigu koks asmuo, ar kokia drau-
gija ilgai nenukenčia ir visų yra giri-
mi -- arti jų yra puolimas». Todėl
žengiant «Sviesai» į antruosius metus,
linkiu nuosirdžiai visiems B-nės ra-
riams, draug su savo nauju Dvasios
Vadu žengti drąsiai pirmyn, pasitikint
savimi, savo bendraminčiais bei gausia
Dievo palaima. Sudiev, tat, mano vi-
si Gerieji prieteliai, Bendradarbiai!

Žulikų gauja

«Lietuvis», Nr. 38 savo įžangi-
niam staipanyje iš š. m. rugsėjo 19 d.
vėl pradeda savo žulikų giesmę giedo-
ti, kad neva B-nės apyskaitos nesan-
čia tiksliai vedamos. Pakartojo savo
pernyktį mačiuliškai -- žulikišką de-
maršą, kuriuo jau lyg ir nori pasitei-
sinti, kad, suprask, kun. Sugintas nėra
18.000 milreisų sau «pasisavinęs», bet
yra tikri faktai, kurie liudija, kad kun.
Sugintas tuos pinigų buvo panaudo-
jęs savo namo pirkimui. Mat, ši Ma-
čiulio palikta žulikų gauja nori išukti
ir išteisinti p. Mačiulį dėl manęs netei-
singo apvaginimo ir žinodami gerai,
jei kunigas grįž Lietuvos, tai jis jį ge-
rai patuzikuos po teisną už slovės plė-
šimą nekaltai. Todėl gudrūs žalciai
surauda naują priežastį -- namo pirk-
imą. Tai vėl naujas ilykštus melas.
Jei būtų toka melas Lietuvoje, tai tuoj
teismas. Bet čia jie žino, kad kuni-
gas jų teismas nepaduos dėl lėšų sto-
kos. Tai ne Lietuvoje bylinėtis! Čia
reik būti kapitalistu, jei nori bylą už-
vesti. Jie nebūtų klaidinama visuome-
nė, tai visai ir neatsakyčiau. Pirmą
turiu tiek pasakyti, kad prie tos garsios
žulikų kompanijos priklauso apart
buvusio Mačiullo dar šie asmenys: A.
Majus, L. Majienė, L. Gaigalas, V. Kut-
ka, Pažėra ir Vancevičius. Jus, ponai,
pasijurėkite į Revizijos Komisijos
Aktų Klėses, tilpusias «Giedroje» Nr. 1
iš 1935 m. 22 d. Birželio mėn., ir suži-
nosite visą teisybę.

Atsiveikindamas ir su žulikų
gauja, turiu pritaikinti Jums poeto
Maironio žodžius: «Sudiev, Jūs negar-
bingi vardai! Lig laiko užklydę šėšėliai.
Jūs patsai velnias negailėsis smalos
Pripildamas kaušą primintą.

Pasiruokite Visi!.

Vykti į Villa Bellos choro rengiama
KONCERTA -- VAKARA, kuris įvyks š.
m. rugsėjo 26 d. São Caetano, Lazio
salėje, rua Rio Branco, 45. Tad visi,
kas gyvas ir galite krutėti, atvykite
pasiklausyti lietuviškų dainų, monolo-
gų ir kupletų. Bus suvaidinta vieno
veiksmo komedija «VASAROTOJAI»,
kuri suteiks jums daug juoko.
Kas tik norite pašokti, pasilinksmituti
ir pasijuokti prašome atsilankyti į šį
gražų VAKARA. Griežt visiems gerai
žinomas p. OGZEVAILOS VEDAMAS
DZAZ -- BANDAS.
Pradžią 8 val. vakaro. Pabaiga 4 val.
ryto. NEPASILIKITE NAMIE!!!

KANAUNIN-
KAS MANOEL
MEIRELLES
FREIRE.

Svvento Jono
Krikatytojo p.
Klebonas. Vi-
są laiką medžia-
giniai žymiai
parėmęs Lietu-
vių Kolonijos
Kapelionus.

Svvento absveikimas

(Tęsa iš 38 nr.)

Minėtas klebonas netik maloniai priėmė, bet be jokių iškalbėjimų leido parinkti aukas parapijos salėje, kur mane ypatingai pagerbė, pakviesdamas savo gerai organizuotą bažnytinį chorą, kuris prieš paskaitą gan gražiai pdainavo keletą tautinių dainų. Lietuvių Svento Juozapo parap. gan didelė, turinti apie 10,000 parapijonų, kurie minėto klebono didžiulėmis pastangomis taip gerai suorganizuoti, kad apart savo gražios bažnyčios turi dar pasistatę milžinišką pradžios mokyklą katnavusią 315,000 dolerių. Turį dar skolas apie 200,000 dol., taip kad vien nuosimėjų jį metus reikia išmokėti 16,000 dol. Mokykla atrodo, lyg būtų kokie Universiteto rūmai. Ją veda gan pavyzdinčiai Vienuolės «Seserys Prancuzės», vadinamos «Les Salettes».

Turėjau gan geros progos pirmą kartą Saurės Amerikoje pasikalbėti ir prancuziškai su mokyklos vedėja, kuri net maloniai pakvietė sekantią dieną, t. y. 27 balandžio padaryti specialią paskaitą mokyklos vaikams apie Braziliją. Vaikūčių susirinko apie 600, nes paskaitą padaryti sutiko iš ryto 8 valandą užleisti vieną valandą. Visi moksleiviai labai kukliūs ir begalo drausmingi, kad per visą paskaitą gan įdėmiai klausėsi apie Brazilijos stebuklingą atogrąžų gamtą. Be to, kun. Klebonas J. Valantiejus nesigailėjo nė laiko, nė lėšų mane gerokai pavaižinėti automobiliu iš savo valstybės padangės. Balandžio mėn. 26 d. nuvežė mane už 80 amerik. mylių į Marlampolį — Thompsoną, Conn., kur tėvai Marijona turi gražų parką ir dvarą, pirkę už 100,000 dolerių.

Dvairukas gan gražioje vietoje ir nemažas apie 300 akrų žemės, turįs vertę apie 3 milijonus dolerių, kurios vienas rusų dvarponis įdėjo betvarkydamas šį ūkį. Nuostabiai gražiai įrengta «Aukštesnioji mokykla», kur be parko yra dar nemažai ir gražaus miško. Priėmė mus maloniai Kolegijos Direktorius, kun. Dr. Jonas Navickas, su kuriuo apžiūrėjome visą mokyklą ir jos gražiai vedamą ūkį.

Nuvažiuodami ir pervažiuodami užsukome į Hartfordą Conn. kur norėjo mane kun. J. Valantiejus supažindinti su savo draugu, dideliu veikėju, kun. J. Ambutu, Svenė. Trejybės par. klebonu, bet, gaila, neradome jo namie.

Sustojome pakely truputį ir New — Britain, Conn. lietuvių Svento Andriejaus parapija, kur mačiau net tą vietą klebonijoje, kurioje 1914 m. du lietuviai plėšikai nuzudė vietos kleboną, kun. Zebrij ir jo šeimaininkę. Siuodu plėšiku būvę pakarti viešai: vienas Hartforde, Conn., o kitas Willingtone. Pasipažinau čia su vietos vikaru kun. P. Karlonu ir atvykusia svečiu kun. V. Kazlausku, New—Haven, Conn. Svento Kazimiero par. klebonu. Pačiame

Waterbury susipažinome su trimis vietos parapijos maloniais vikarais — kun. J. Kripu, kun. B. Gauronskiu ir kun. Razaičiu, iš kurių su kun. J. Kripu ir pačiu vietos klebonu buvau pasižadėjęs susirašinėti, bet dėl ankščiau minėtų priežasčių neteko nekartą parašyti laišku, tik Gerb. Klebono vardu siuntinėjome «Sviesą», mūsų savaitraštį. Balandžio 27 d. apleidau Waterbury, iš kur pats klebonas nuvežė mane į New—Yorką, 100 amerik. mylių atstume. Pravažiavome daug miestų, iš viso 12 iki Port Chester, Conn., kur prasideda New—Yorko valstybė ir bėra jau 25 mylios. Tarp tų 12 miestų pravažiavome ir dvi lietuvių parapijas — Ansonia, Svento Antano par. ir Bridgeport, Svento Kazimiero, kur del laiko stokos nesustojome. Nuo Bridgeporte, Conn. prasidėjo žavingos Long Island (Ilgosios Salos) jūros ka-

nalo pakrantės, kuriomis automobiliais geriausiai visame pasaulyje cemento ar asfalto plentais šveitė New—Yorko linkui. Invažiuojant miestą, pirmoji gatvė Fordham, ant kurios stovi garšus Jezuų Universitetas «Fordham». Sia gatvė važiuojant, išilgai miesto yra, regis, 250 skersinių gatvių — stryčių. Pats miestas randasi ant taip vadinamos «Manhattan Island» (salos) tarp dviejų didžiulių upių — Hudson River (Hudsono upė) ir Easter River (Rytų upė). Pirmoji upė atskiria New—Jersey valstybės didmiesčius Jersey City ir Newark, kuriuodu jungiasi su New—Yorku apačioje upės einančiais požeminiais tuneliais, vadinamais «Hudson Tubes», o pastaroji upė jungia miestą su Brooklynu milžiniškais tiltais. Tokiu būdu gan darniai susieina į vieną miestą minėtieji 4 didmiesčiai, sudarydami visi nuostabiai lyg kokį atskirą «stebuklų kraštą», kur ištisa eilė dargoraizų stebina kiekvieną žmogų. Sustojome ant pietų viename dangoraižy, vadiname «Woolworth», Barclay st., turinčiame 55 aukštus, kurio savininkas praturtėjęs iš 10 centinių prekių krutuvelės «10 cents stores». Tame dangoraižy pirkau savo rašomą mašinėlę už 58 dol. 58 centų, prie kurios nupirkimo prisidėjo gan stambia dovana pats klebonas J. Valantiejus, padovanodamas man 30 dolerių. Ši jo graži dovana neleis niekad man užmiršti jo širdies gerumo bei jos kilnumo. Supažindino dar mane su savo giminėmis ponais Norkevičiais, gyvenančiais Brooklyn, 253 Grand St., kur paruošė man išleistuvių vakarienę, po kurios nusiskubino pamatyti «Amerikos» savaitraščio spaustuve. Tenai ir susipažinau su Vice—Redaktoriu Vilniškiu. Apie 10 val. vakaro dariau paskutinę savo paskaitą Brooklyn, Sv. Marijos Angeliškos par. salėje Kat. Feder. Apskr. atstovų susivaziame, kur surinkau iš viso 18 dol. 50 c. Paskutinę naktį nakvojau pas savo didelių prietelių ponų Užupių Brooklyn, kur ir atvažiavęs į Ameriką spalį 11 d. 1933 m. buvau sustojęs ant poro dienų. Tenai tad ir valgiau paskutinę išleistuvių vakarienę draug su minėtos «Amerikos» bendrovės pirmininku p. Mačuliu ir kitais jo draugais — ponu Krušinskiu ir p. Montvila. Tai buvo gan jauki ir maloni vakarienė po tiek daug vargų ir skausmų!

Išaušo pagaliau ir paskutinė diena, kurioje turėjau apleisti tą nuostabią kraštą. Paskutinės Misisos atliakiau Maspeth par. pas kun. kleboną J. Balakano, kur pasipažinau ir su kunigu J. Aleksionu. Po Misių Kan. J. Valantiejus nuvežė dar mane pas savo brolio graboriaus Antano Valantiejaus, kur p-ni V. Valantiejenė dovanojo gražų paveikslėlį. Si kilni šeima pasižadėjo draug su savo maloniais sunumis Juozu ir Jonu susirašinėti su manimi ir padėti ateity savo aukomis, bet, deja, dėl ankščiau minėtų priežasčių neparašiau nė vieno laiško, nors iš jų vaikų ir gavau vieną laišką. Užvažiavau atsiveikinti pas mano prietelių Užupių uošvienės p. Agotos Mackevičienės, pas kurios ir buvau sustojęs pirmą kartą draug su sugrįžusiais iš Lietuvos Užupiais. Amerikoje pirmuosius dolerius ir gavau minėtos p. A. Mackevičienės namuose 175. Highland Blvd. iš jos žento Jono Užupio 5 d., jo brolio Juozo 5 d. ir trečiojo eilė iš jos pačios 1 dol., o atsiveikinant paskutinius dolerius gavau taip pat iš jos 2 dol. Tokiu būdu jų šeima pradėjau ir baigiau aukų rinkimą.

Kaip Cikagoj atsiveikinau su visais geraširdžiais aukotojais vasario mėn. 4 d. 1933 m. 201. North Wells

AŠTUONERI METAI

St. W. J. J. D. Radio Stoty iš 22 aukšto poro A. Vanagaičio «Margučio» leidėjo pastangomis, taip paskiau apleidžiant visai Ameriką, norėjau dar kartą, prieš sėdint į laivą, balandžio 28 d. pasakyti paskutinį širdingąjį ir graudingąjį «Sudiev» visiems mūsų Tautiečiams Lietuviams iš pasaulyje didžiausio dangoraižio «Empire State», turinčio 102 aukštus. Nuvežė mane ten pats klebonas J. Valantiejus apie patį vidurdienį. Abu žaibo greitumu atsidermė paskutiniam 102 aukšte. Tai pasaulio milžinas, turį 1250 kvadr. pėdų aukščio. Stovi ant Fifth Avenue (Penktoji Aleja) ir tarp 33 ir 34 St. (gatvių).

Užima 83,860 kvadr. pėdų plotą, o visas jo turis siekia 37,000,000 kubinių pėdų. Po jo antrą vietą užima pasaulio, «The Chrysler Building», turįs 1046 kvadr. pėdas aukščio ir tik trečioji vietoje Paryžiuje Eifelio bokštas turi 984 kvadr. pėdas. Minėtam dangoraižy «Empire State» (Imperatoriškoji Valstybė) turi iš viso 25,000 nuomojamų butų. Gali pasitalpinti be vargo 40,000 žmonių, o reikale iki 80,000 žmonių.

Vienų elevatorių nuolat veikia 67, kurie per vieną minutę iškelia į pat viršunę. Kai statė, tai vidutiniškai dirbo kas dieną 2,500 darbininkų. Vienų plytų sunaudota virš 10,000,000. Nesenai dar pastatytas vienos kompanijos, kurios vyriausiuoju direktoriu buvo geras katalikas, buvęs New—Yorko miesto burmistras Alfred Smith. Pradėjo statyti kovo mėn. 17 d. 1930 m. ir baigė gegužės 1 d. 1931 met. Iš šito tatau dangoraižio, iš kurio aiškiausiai matosi tolimiausios padungės 50 mylių atst., teko ir man pasakyti tarp gražiausių gamtos reginių tai liūdnamį bei skaudųjį «Sudiev» visiems geros valios lietuviams už jų gerą širdį bei didelį vaišingumą. Po to, skubinomės į laivą, kad nepavėluoti. Galutinai atsiveikinau su kun. klebonu J. Valantieju

1 val. 10 m. popiet, kurio kilni asmenybė liks įamžinta mūsų kolonijos istorijoje. Prieš laivui išeinant iš uosto, suskubo dar su mano daiktais pribūti mano gerieji prieteliai ponai Užupiai, su kuriais atsiveikinau gan nuosirdžiai 1 val. 30 m. dėl jų didelio pasitaravimo mano sunkioje misijoje. Pagaliau ir išmušo valanda, kurioje laivas «American Legion» pradėjo trauktis nuo uosto krantinės į jūrą, t. y. išvažiavome iš uosto 2 val. 25 m. popiet

Brazilijos linkui. Nors buvo ir gan skaudu atsisukti nuo savo giminėjų ir visų kitų mano ir mūsų vargingos kolonijos didelių prietelių, bet reikėjo suvaldyti savo širdį ir grįžti vėl į savąją koloniją, dėl kurios tiek daug vargau, kentėjau, daug naktių nemogėjau, nuo lat baimėję ir tiesiog išgastyje buvau,

kad gal ir nieko nesurinksiu dėl sunkių ir keblių aplinkybių, o kiek dar ir laive privargau, bevažiavodamas tik trečia klase, kad daugiau pinigų sutauptus. Nujauciau gerai, kad bestatant bažnyčią daug teks nukentėti nuo kolonijos žuliku, kurie nepakės to gražaus darbo ir norės gražius mano ir geros valios žmonių siekius niekais paverti. Bet ačiu gausiai Dievo palaimai, o ypač esant stipriai mano sveikatai iš Dievo malonės, galėjau nuveikti lengvai visas kliutis ir pasiekti tą mūsų kilnų užsibrežtą idealą — pasistatyti savąją bažnyčią. Tad tegyvuoja laimingai to paties žemyno, mūsų broliai išveivai, taip gausiai mus parėmę baisaus krizės valandoj! Gyvuokit ilgiausius ir laimingiausius metus!

KUNIGAS B. SUGINTAS.

Pastabos

Iš tilpusio šiame numeryje oficialaus skundo, patiekto p. Dr. P. Mačulio Vidaus Reikalų Ministeriui, gan aiškiai matosi, kas pirmas pradėjo mūsų kolonijoje košę virti ir dar ji tebeverda, nuolat mašoma p. Mačulio paliktu aferistų a la Majus.

Kai dėl iškeltų visokių priekaištų iš atžvilgio į mano asmenį, tai jie visi be pagrindo, sufabrikuoti grynai keršto ir neapykantos sumetimais.

Vienas tų nevykusių išgalvotų priekaištų, kaip va, tariamas konfliktas su Villa Bellos Kopyčia, yra gan išsamiai atremtas mano paties raštu iš 1932 m. sausio mėn. 29 d., tilpusiu šiame Nr.

P. Mačulis neteislingai referavo, kad aš pats pasisiulęs vykti Brazilijon. Nieko panašaus. Kun. J. Jaclionis, atvykęs iš Argentinos Lietuvius pasirinkti sau kunigų pagalbininkų Pietų Amerikon, davė telegramą mar. Kanno Kurijos vardu 1930 m. lapkr. mėn. 29 d. į Paupį, kur aš buvau Kuratu. Atvykus Kanan, prikalbėjo mane vykti Brazilijon rupintis lietuvių dvasios reikalais. Netiesus rašė p. Mačulis, kad aš bekalėdodamas galėjęs susikompromituoti. Jis taip rašė, norėdamas savo «cnatas» apsaugti. Mat, jis gerai žinojo, kad kunigas didelis demokratas ir gan populiarus, o todėl beka lėdojant žmonės atvirai išsispasakos visą p. Mačulio pridarytas šunys ir skriaudas, kaip va, dolerių biznis, girtavimas, šeimyninio gyvenimo ardyimas ir t. t. Juk jis buvo toks viešas besarmatis, kad net viešai prie mano akių 1931 m. gegužės mėn. 14 d. per krikštynas Rio de Janeiro mieste, rua do Bispo 123 nr. pas p. Generolo T. Daukanto pasielgė visai nekorektiškai doriniu atžvilgiu su viena prancuze, ponų konsulu Kučinskiu gerai pažįstama, delei ko da ir iki šiai dienai p. Kučinskiui tebesijaučia skaudžiai įžeisti p. Mačulio. O kas gali apskyti ir aprašyti visus jų nedorovingus demaršus São Paulo mieste, nes kur tikėjo ar pasisuko, visur paliko purvinas žymes. Jo visi demaršai gražiai ir vaizdžiai atpasakoti «Liet. Aidas Brazilijoj», kur beveik viskas atitinka tikrinybei. Jo nuolatiniai epitetai — mergininkas, girtuoklis, dolerinkas ir «duokit išgerti mačuliškos». Tai buvo tikras «Rasputinas». Kiek, man bekalėdojant, gan padorių vyrų, skundėsi, kad jų žmonos liko suvedžiotos ir tapo šeimos suardytos. Štai kur šuo pakastas buvo, kad jis manimi nebeišsitemko.

Skundėsi vargšas, kad aš pinigų paskolinęs p. K. Uckui. Bet kas čia blogol! Argi reikale negalima pasiskolinti. Juk ir Kristus sako pamoksle nuo kalno: «Jei kas tavęs ko pašo, duok jam ir nuo norinčio pasiskolinti nenusigręžk» (Mat. 5,42). Juk ir p. Mačulis gan gražiai ankščiau sugyveno su p. K. Uckumi, kuris per pusantų metų iki 1930 m. birželio 7 d. Nr. 23. «Lietuvis Brazilijoj» spausdino savo «Birutės» spaustuvejį ir be to, jubiliejiniam numery Nr. 53 «Liet. Braz.» visur figuruoja p. Uckus, o net ir straipsniai jo talpinami. Anot žmonių priežodžio: «Nuo vilko bėgo, ant meškos užbėgo». Ištikrųjų, juk p. Mačulis susipykęs dėl menkniekių su p. Uckumi, susidėjo su «Raudonoju Garsininku» p. A. Majumi, Tauragės Banko plėšiku. Tiesa, pasiskolino iš manęs 120 mil., bet jau juos senai gražino. Bet kaip bus su pono Mačulio sukybėmis dėl mano 15:000\$000 nusukimo iš mano pašalpos.

Netiesa, kad mokykla nebuvo lankomos. Visad jas lankiau, jei tik netrukde mane kiti pastoracijos dalykai. Tai gali paliudyti ir ponios Ma-

(PABAIGA 6—TAM PUSLAPY.)

Konsulu sauvaliavimas

Nors Lietuvos Vyriausybė yra paskyrusi Pietų Amerikos Kunigams nuo 1931 metų mokėti tam tikrą pašalpą, bet tų pinigų išgavimas yra neįmanomas per Konsulatus, kurie varžo mūsų asmeninę sąžinę ir bažnytinę drausmę, kišdamiesi į grynai tikybinius reikalus, norėdami mus paversti savo nelemtos politikos aklais įrankiais, o jei mes nenusilenkiame ir netampame jų pataikūnais, tai tuomet jie mus terorizuoja, nutraukdami savavališkai mums skiriamas pašalpas. Zino jie gerai, kad kunigai jokia būdu negali pragyventi be pašalpų, tai jie mano, kad kunigai medžiaginiai prisilegti, iš bado vistiek turės nusilenkti prieš juos, turės tupėti prieš jų visą galybę, o jie tuomet nemokėdami pašalpų daro neteislingą susirašinėimą su Ministerijomis, įtikinėdami klaidingai Vyriausybę jų išvalota kunigų varoma prieš valstybę ir antitautine politika. Kol jie apgaulingi susirašinėjimai išsiaiškina, tai kunigai beveik pusę metų, ar net visus metus pasilieka be pašalpos, kaip yra atsitikę su manimi «Garsiojo Skandalisto» Dr. Petro Mačiūlio «Kolonijos Karaliko laikais», kuris dėl savo asmeninės garbės, suktybių ir palaikymo savo asmeninio gyvenimo intrigavimui su manimi, norėdamas mane išgriaužyti iš kolonijos, nemokėjo man pašalpos visus 1932 metus. Išmokėjo man tik 1933 m. pradžioje už visus 1932 metus 9:000\$000 (9 kontus milreisu). Vienas kontas lygu 1.000 milreisu, o turėjau gauti apie 14 kontų. Tad nusuko savo naudai apie 5 kontus. Mat, pas mus veikia du kursai; oficialiu «BANCO DO BRASIL» kursu 1932 m. doleris turėjo vertę 12 ar 13 milreisu, o juodojoji biržoj doleris turėjo kursą apie 20 milr. Lietuvos Vyriausybė atsisakytavo. oficialiu kursu ir sulg tuo mums išmokėdavo, o sau išsikeisdavo juodoju kursu, iš kur turėdavo sau asmeninio pelno po 7 milr. nuo 1 dol. Toku būdu Dr. Petras Mačiulis nesvetiška greit pralobė. Jis sukė ne tik nuo manęs (per 5 metus mano Klebonavimo nusu ko jis man nuo 15–20 kontų, t. y. nuo 5–6 tūkstančių litų), bet ir nuo visų mokytojų algų, o ypač nuo trijų mokyklų statymo, kurios kainavo apie 150 kontų ir iš kurių galėjo pasipelniti viena trečdalis minėtos sumos, t. y. apie 50 kontų. Mokyklas statė be jokios kontrolės su vienu vokiečių kilmės surusėjusiu pseudo—inžinieriu p. Vagneriu, su kuriuo galėjo daryti geriausius ir pelningiausius biznius, be atatant jas ūkiu būdu be jokių varžytinių. Brazilijoj perkant medžiagą davo dar gerų «magaryčių» ir nemažai % pelno medžiagos supirkėjams. Visos mokyklės pastatytos su dideliais trūkumais, nes jau daugely vietų sienos plyšusios ir vanduo varva ant paveikslų ir žemėlapių. Visame pasauly yra vis kas galima su pinigais. P. Vagneris su Dr. P. Mačiūliu abu gerai pasipelnė, o už tą jo bičiulystę ir gerai atlikta biznį p. Mačiulis išsivertė jam net Gedomno ordina, nors p. Vagneris ne veltui statė mokyklas. Niekas tų mokyklų darbo nepatikrino, tik vien p. Dr. Mačiulis ir pats p. Vagneris. Superkant medžiagą iš fabriku II rūšies, galima gauti patiesiamus dokumentus be jokio vargo, kod supirkta pirmos rūšies medžiaga. Dr. Mačiulis išsivertė Lietuvon mažiausiai apie 1½ milijono milreisu iš visokių suktybių, o todėl dabar jis ir pasistatė gražius rūmus Kaune iš kruvinių asarų mūsų nelaimingos kolonijos, paliktos Konsulų saivaliai. O kiek jis prisiplėšė pinigų kyšių pavidale. Be to, kiek prisigūdavo iš S. Amerikos, ar iš kitur, tai taip pat padarydavo sau gerus biz-

nus su doleriais. Jis visur sakydavo, kad pinigus, prisiunčiamus iš užsienio, tegauas tik milreisais ir tai oficialių kursu, o tuo tarpu budavo kas kita: jis gaudavo iš Lietuvos ir iš kitur įvertintais laiškais doleriais litais ar anglų svarais, kuriuos išsikeisdavo sau juodoji biržoj, o valdžiai paskaitydavo oficialiu kursu, ir mums vis dumdavo akis, kad jie tik milreisais tegauas. Tai buvo didžiausias žalikas, kuriuo asmenybeje susiję visos septynios piktos dvasios, išskyrus tik gal vieną tingintę dvasią, nes pasižymėjo gausia destruktiviu energija. Šio nelaimingo tipo nusikratėme mes pernai, kuris kolonijos nekenčiamas turėjo apelstai noroms nenoroms Braziliją birželio mėn. 23 d. Vargu kur pasauly yra buvęs toks konsulas, kuris būtų buvęs visos kolonijos taip baisiai nekenčiamas, kaip buvo Dr. Mačiulis. Jo niekas neišlydėjo: nė Svento Juozapo Bendruomenė, viena didžiausių organizacijų, turinti arti 1400 narių (ji išmėtė jį iš garbės narių viešai visuotiname susirinkime 1935 m. gegužės mėn. 20 d. už jo baurų Bendruomenės Valdybos ir jo Pirmininko apšmeižiamą dėl 18 kontų bažnyčių pinigų tariamo nusukimo, apšmeižė mane tyčia nekaltai, užtat kam Bendruomenės Visuotinis susirinkimas balandžio mėn. 28 d. 1935 m. pasmerkė jo šališką straipsnį «Kultūriška Brazilijos Lietuvos Veikla» atspaudinta knygoje «Pasaulio Lietuvis», kur skaudžiai įžeidė Bendruomenės Pirmininką ir pačią Bendruomenę savo neteisingsu išvadose, nė «Vilties» S-ga viena rimčiausių ir tautiškiausių organizacijų. Palydėjo jį keletas Lietuvos susikomprantavusių «Ufritų» Kapitonų p. p. Majus ir Ciuvinskas, kuriuos jis įtūpė Brazilijoj į gan šiltas vietas. Dr. Mačiulis jų labiau prisivengė, kaip gabijų ir gerai valdančių plunksnų žmonių, kuriuodu nepatenkinti būtų galėję iškelti viešamoms visus Dr. Mačiūlio juodus darbus per vietinę, ar per užsienio spaudą. Gerai P. Mačiūlio aprūpinti medžiaginiai, pasidarė didžiausi jo draugai, prieteliai ir jo visų neteisybų uolus gynėjai. Esant tokiems nevykėliams konsulams, kunigams reikia turėti geležinę valią ir milžinišką energiją, kad išlaikius bažnytinę liniją nuo jų daromų represijų. Aš dar neseniai atvažiavęs į Braziliją turėjau per fas nefas išmokti ant greitųjų brazilų kalbą, kad galėčiau pragyventi iš patarnavimo brazilų parapipionims, kai Dr. Mačiulis savavališkai man 1932 m. nutraukė pašalpą. Sakydavau brazilų parapipiose brazilškai pamokslus, kad tuo būdu galėčiau gauti iš jų obligacijų, calūninių mišrių. Ir taip vargais negalais vertėtas be pašalpos, žinoma su dideliais trūkumais patarnavimuose lietuviams, nes tais metais negalėjau nuvažiuoti nė į vieną lietuvių apgyventą fazendą dėl finansų stokos, o į Lietuvą nebuvo lengva taip greit nuvykti, o ypač tais metais, kilus São Puly pilietiniam karui su Federaline Vyriausybe, tiesiog buvo negalima susisiekti. Tokią pat represijos priemonę pavartojo p. Mačiulis prieš mane ir 1935 m., nutraukdamas savavališkai man skiriamą Valdžios pašalpą, užtat kam Bendruomenės Visuotinis Susirinkimas išnešė pro testo Rozoluciją už jo tendencią straipsnį «Pasaulio Lietuvis» knygoje, ir jo išmėtiną iš garbės narių dėl šlykštaus apvaginimo. Jis neišmokėjo pašalpos per tris mėnesius, kol neišvažiavo Lietuvon ir po jo tik išmokėjo A. A. Bronius Steponaitis. Žodžiu tariant, p. Mačiulis yra tiek daug blogo pridaręs ir sudemoralizavęs koloniją, kaip niekas kitas to nebutų padaręs. Jo asmenybės graži biografija randasi gan tiksliai atvaizduota kairiojo spau-

spaudoj «Liet. Aidas Braz.», kuris laikraštis neturi vertės Lietuvos Vyriausybės akyse dėl jo straipsnių, liečiančių Lietuvos Vyriausybę, bet kas liečia p. Mačiūlio asmenį, tai viskas atitinkdavo teisybei. Pats Dr. Mačiulis per savo apmokamus agentus fabrikuodavo šlykščius straipsnius prieš mūsų Vyriausybę, taipindamas «Lietuvių Aidas Braz.», kad tuo geriau nuplovus visus savo griekus. Jai taip šmeižiama Lietuvos Vyriausybė, tai kas betikės jo negražlems darbams. Nebuvo kolonijoj kito rimto laikraščio. Dabartinis oficiozas «Lietuvis», tai buvo ne kolonijos organas, bet grynai p. Mačiūlio pagyrų organas. Nė vienas laikraštis nėra tiek pakenkęs katalikybei, kaip «Lietuvis». Nėra Nr. kur nebutų šmeižiamas kolonijos kapelionas, del to kad katalikišką visuomenę neina iš vieno su p. Mačiūlio įkurtą, didesne dalimi bedievis kaja, «Lietuvių S-ga» kuriai vadovauja (man gerai pažįstamas iš mano kapelionavimo laiku Tauragės Aukšt. Kom. mokykloje ir Mokytojų Seminarijoj 1927 m. padaręs perversnų rugėjo mėn. ir išplėšęs Tauragės banką, kuriam ir aš, kaip buvęs šaulys, gavau atnešti atiduoti mano parabellum, kitaip busias sušaudytas) bedievių lyderis social—liaudininkas p. A. Majus, kuris iki šiai dienai nenustoja varęs baurios akcijos prieš tikybą, taipindamas visokius šmeižtus ir piktas provokacijas prieš katalikišką visuomenę veikėjus «Lietuvy» ar «Lietuvos Žiniose». Su juo iš vieno veikta ir jo moteris, bedievė Liuda Majienė, becenzė mokytoja Villa Bellos mokykloje, vos baigus Garliavos pradžios mokyklą (be to Kauneėjus mokytojų kursas, bet neišaiškinti egzaminų), kuri Villa Bellos kopijėjo, kai buvo pamaldos, ten pat dribodavo už sienos, nesirodydavo visai ant mišiu, tuo labai pāpiktindamas vaikus ir katalikišką visuomenę. Toks pat bedievis mokytojas yra ir p. Gaigalas, dabar p. konsulo P. Gaučio perkeltas į Mokslo mokyklą, kuris tikybos visai nepraktikuoja, o stengiasi šmeižti kunigus per «Lietuvį». Prie šių aršių bedievių šaikos prisidėjo ir mok. Pažera, p. Dr. Mačiūlio sudemoralizuotas ir papiktas jo agentas į P. P. L. Kongresą. Reikia dar pažymėti, kad mok. L. Gaigalas yra taip pat becenzis mokytojas. Prie šių dabar prisiplakė ir sekretoriaus pareigas einas konsulate kap. Ciuvinskas, pasprukęs iš Lietuvos, kaip voldemarininkas ir įsivertęs į Rokiškio banko aferą. Dr. Mačiūlio istatytas į konsulatą, kod kaip buvęs teroristas ir didelis kunigų nekenčėjas, galėtų greičiau suėsti nieko nekaltą buvusį pavyzdingą ir talkingą konsulą, tragiskai žuvusį del p. Mačiūlio ir jo sėbrų p. p. Majaus ir Ciuvinsko baurių intrigų ir šmeižtų. Pav. p. Mačiulis prieš išvažiudamas Lietuvon 1935—VI—24 d. pirmokino savo kumos ir didelio bičiulio mokyklų statyboje p. Vagnerio dukters vyrą Syšlą (tuomet jo dukterė buvo konsulate mašinistė) primušti konsulate nekenčiamąjį sekretorių a. a. Br. Steponaitį. Minėtas Syšlas dienos metu atėjo konsulatun ir tarnybos metu konsulate, p. Mačiūliui žiūrint per duris, sušėrė smarkiai į veidą, norėdamas jį išprovokuoti prie susišaudymo, bet p. Steponaitis neturėjo tuomet revolverio. Tas skaudus smugis, tyčia p. Mačiūlio inscenizuotas, tikslu jį sukompromituot ir pačiam vėl pasilikti konsulu, smarkiai paveikė į jautrią Br. Steponaitis sielą. Toks bauris kerštas p. Mačiūlio išsiliejo del to, kad a. a. Br. Steponaitis buvo be galo telsingas žmogus ir stoji drąsiai ginti Svento Juozapo Bendruomenės reikalus, kaip buvęs tuometinis revizijos komisijos pirmininkas prieš nekaltą manę apšmeižimą 18 kontų išėikvojimu, del ko a. a. Br. Steponaitis drauge su mok. V. V. Nalivaika pasipriešino p. Mačiūlio

sauvaliavimui ir padarę reviziją nuodugniai, paskelbė revizijos komisijos protokolo—klisės per naujai išleistą Bendruomenės organą «Giedrą» iš birželio mėn. 22 d. 1935 m. Tai labai sukompromitavo p. Mačiūli ir pastatė jį visuomenės akyse, kaip baisiausias melagį ir piktą provokatorių. Todėl p. Mačiulis nenorėjo jokiu būdu dovanoti p. Steponaitiui ir stengėsi visokiais būdais jam keršyti, prikurstydamas veikti prieš jį, ir jam (Mačiūliui išvažiavus, tą jo testamente uoliai vykdė Mačiūlio papirkti bičiuliai p. p. Majus, Ciuvinskas, kuriuodu moraliai prisidėjo prie tragingos a. a. Br. Steponaitis mirties. Tą pačią baurią politiką veda ir dabartinis laikinasis konsulas p. P. Gaučys, kuris per trumpą konsulavimo laiką susikomprantavo visoj kolonijoj iki ausų. Kaip jis susikomprantavo, tai aš čia nerašysiu nieko, nes tai matosi kuoašikniausiai iš «Sviesoje» tilpusių straipsnių. Eidamas Mačiūlio pėlonis, p. Gaučys man nutraukė pašalpą nuo š. m. kovo mėn. 1 d. ir iki šiai dienai nieko dar nesumokėjo, nors ir buvo B-nės delegacija nuėjusi 17 d. Liepos mėn. Tad turint galvoj šį baurį sauvaliavimą mūsų konsulų, buvo palciai painformuota Didžiai Gerb. Kansuninkui Kun. Steponaitiui, DULR Valdybos nariui, kad jis tiksliai išaiškintų tikrą dalykų stovį su mūsų pašalponis ir ateity siuntintų man pašalpas draug su bažnytiniais tarnais, litais, doleriais, ar angli svarais, įvertintais laiškais (tada mes atsiimtume iš pašto siunčiamąją valūtą), kitaip siunčiant per bankus, tai tėsmonka milreisais oficialiu kursu su dideliais nuostoliais. Tiesiog yra negražas su bažnyčios dvasia nesuderinamas dalykas — kun. kleb. visos kolonijos kapelionai, turinti laikytis bažnyčios kaucų drausmės pavesti konsulų saualei ir jų priklausomybei, nuo kurių malonės pareina pašalpos gavimas. Kunigai negali taip šokti, kaip konsulų nesveikos ir liguotos ambicijos nori. Norint prisitaikyti prie Dr. Mačiūlio, reiklų mesti kunigystę ir tapti šarlatanu. Tas Dr. Mačiūlio buvo geras draugas, kas buvo didesnis girtuoklis, aferistas, palaidunas ir panašiai. P. Mačiulis ne siskaitė su paprasčiausiais dorovės dėsniais, o kas jo nesiekė palaido gyventuvo, buvo didžiausias jo priešas. Jei DULR nenori tiesiog persiusti pašalpų, tai jos neatsiekia savo tikslo. Tuomet neboreikėjo besišti ir antro kunigo ir aš pats greitai ketinau grįžti Lietuvon. Kunigas negali būti konsulo piktos valios pastumdėlis. Sakysime vargoninkas priklauso tiesiog nuo klebono, o konsulas su vargoninku daro, ką jis nori, nes jis vargoninkame įsako jo tik klausyti, kitaip jis grasina pašalpą nutraukti. Tai pasidaro visai nenormali padėtis. Kai del tikybos ir švietimo, tai be galo svarbu vaidinaut vaidina katalikiškos minties spauda. Turime jau grynai katalikišką savaitraštį, mūsų Svento Juozapo Bendruomenės organą «Sviesą», kuri jau eina antri metai, nuo perėmų metų rugėjo mėn. 28 dienos. Jau iki šiai dienai išėjo 53 nr. Dar prieš «Sviesą» buvo išėję trys numeriai «Giedros», dvisavaitinis pradedant birželio mėn. 22 d. 1935 m. ir baigiant liepos mėn. 20 d. Išleidome tikslu apsiginti nuo dr. Mačiūlio pikto provokacijų ir jo organo «Lietuvis» baurių šmeižtų. Turėjome laikinai sustoti leidę «Giedrą», kol susiradome prityrusį redaktorių. Dabar mūsų «Sviesą» nors ir šėštų puslapių, bet yra kolonijoj vienas rimčiausių ir padoriausių savaitraščių. Del «Sviesos» rimtumo ir kiti savaitraščiai pradėjo rimtėti, tik vienas «Lietuvis» nesiliauna blevizgavęs, del to, kad neturi prityrusio išsilavinusio redaktoriaus — žurnalisto, o turi tik vaikelį, vos tebai gusį Leliunų pradžios mokyklą, p.

(Tasa 4-tam puslapy.)

KOLONIJOS NESANTAIKOS PRADŽIA

LIETUVOS
RESPUBLIKOS KONSULATAS

CONSULADO DA LITHUANIA
Nr. 542.

São Paulo, 1932 m. kovo mėn. 14 d.
Rua Aurel. Coutinho, 10 Tel. 5—4275.

Ekscelencijai Ponui Vidaus Reikalų
Ministeriui.

Lietuvos Konsulatas São Paulo turi garbes patiekti Tamstos, p. Ministerio žiniai ir atitinkamam pareidymui keletą dokumentalių duomenų su mūsų daromomis išvadomis dėl kun. B. Suginto misijos, prašydamas, jei rasite reikalinga, painformuoti tuo reikalu Ekscelenciją Kauno Arkivyskupa — Metropolita, kuris galės padaryti savo išvadas.

1929 metais atvykęs į São Paulo, patyriau kad kun. J. Valaitis dėl savo menkos sveikatos nebeporilgiau kolonijoje pasilikti, todėl laikiau savo pareiga pasirūpinti kunigo Valaičio pavaduotoju. Mano buvo kreiptasi į Tėvų Marijonų Generolą Kam. prof. P. Bučį, kuris tačiau per mūsų Pasiuntinybų Komoje pranešė, kad Marijonų Kongregacija savo kunigų į P. Ameriką pasiūsti negalės.

Kun. J. Valaitis patyręs Marijonų atsakymo turinį, savo iniciatyva kreipėsi laiškais ir per spaudą, kviesdamas iš Lietuvos sau pavaduotoją. Iš kitų kunigų atsiliepė ir kun. B. Sugintas, kuris 1930 m. gale ir atvyko.

Pirmuosius kelis mėnesius, dar kun. J. Valaičiui tebesant, jis kolonijoje buvo užsirekomendavęs gerai, jei galima spręsti apie tai iš parapijiečių nuotaikos.

Vėliau, neva susipažinimo tikslu, kun. B. Sugintas pradėjo lankyti po visus miesto rajonus ir vesti registraciją, kiek iš viso yra lietuvių — katalikų S. Paulo. Visam tam negalima buvo nepritariti, nors mes jau pradžioje buvome kun. B. Sugintą įspėję būti labai atsargiam su tokiais lankymaisi, kadangi kolonijoje esama didelio nuostimio labai palaidų atskirų žmonių ir iejų, kurias lankant gali blogos valios žmonės sukelti įvairių įtarinėjimų ir sudaryti kitokių nemalonumų, dėl kurių kunigo autoritetas gali nukentėti.

Mes neturime davinų kiek ir kurias šeimas kun. B. Sugintas aplankė, bet bulvarinė lietuvių spaudoje prieš kun. B. Sugintą buvo mesta keli įtarimai labai žemos rūšies. Nors tuos užmetimus savo adresu kun. B. Sugintas iš sakyklos ir paneigė, tačiau jo vėlesnė taktika su apšmeižusiuji laikraštuku mus labai nustebino: jis ne tik pradėjo to paškvilio leidėjams skolinėti savo asmeniškų pinigų, bet nesiliovė ir pats asmeniškai lankytis redakcijos buose, kaip svečias.

Paleistiems gandams ir kalboms nebuvo galima tikėti, todėl mano buvo asmeniškai paklaustas: ar tiesa, kad jis pinigus Uckui (minimo paškvilio leidėjui — savininkui) skolint? Kun. B. Sugintas pasisakė, kad skolins, nors gerai žinodamas niekad tos skolos negausias. Žmonės gi savaip tą stikina: kun. B. Sugintas todėl skolins, kad prieš jį tas laikraštukas nieko blogo nerašytų.

Kun. B. Sugintas turi teises elgtis taip, kaip jis išmano, tačiau mūsų supratimu, labiau nepadoru turėti reikalus ir santykius tokiais su iškrypėliais, kurie tik ir tuom verėiasi, kad šmeižia visa: Bažnyčią, Lietuvos Vyriausybę ir visa, kas tik rišasi bent kiek su Tikė-

jimo dalykais.

Ne mūsų dalykas davinėti kun. B. Sugintui įsakymus, kaip jam derėtų elgtis, bet mes turėjome nutraukti su juo visus santykius, juo labiau kad jis į mūsų net oficialius prašymus neskaito reikalo atsakinėti.

Išvada savaimė pasidaro: mes negalime bendradarbiauti kolonijoje, kai Lietuvos Vyriausybės šelpiamas kunigas pradeda nebesiskaityti su konsulato pageidavimais bei patarimais darba tinkamai koordinuoti.

Savo laiške kun. B. Sugintas pareiškia, kad jis nepripažįsta kitokio, apert savo Arkivyskupo, autoriteto. Mums tenka suprasti, kad «in rebus spiritualibus» tikrai konsulatas neprivalo kištis, tačiau visi kiti kolonijos reikalai pavesti ne kunigo atsakomybei, todėl tik konsulatas gali ir turi teises darba tvarkyti.

Mes prašėme kun. B. Suginto sustatyti mokyklų lankymosi tvarką ir prinūmėm jam, kad ligi šiolei jis labai retai teatsilanko, kai tuo tarpu brazilės katechetės nori net į mūsų mokyklas įsibrauti, bet kun. B. Sugintas šito mūsų prašymo nėra išpildęs ir nemažai pildyti.

Konsulu sauvaliavimas

(Pradžia 3-čiame puslapy.)

Vancevičių, su kuriuo Lietuvių S—gos lyderiai vadai elgiasi, kaip tik nori ir stumdo, kur tik nori. Todėl jei jau «Lietuvių» skiriama pašalpa 300 litų, tai jau per daug. Jis beveik niekam nereikalingas, nes mažai jį kas ir teskaito. Jis tik teršia gerą kolonijos vardą ir skaldo bei kirsina visuomenę, nes prie jo yra prisiplakę žymiai dalis susikompromitavusių žmonių aferistų ir aršių bedievių. Bedieviai gali glausti prie bedievių organo, p. p. Uckaus ir Dutkaus leidžiamo savaitraščio «Lietuvių Aidas Brazilijoje», o katalikiškoji visuomenė turėtų spiestis prie mūsų «Sviesos». Su Lietuvių Sąjunga beliko tik bedieviai ir keli liberalai. Ji, be abejo, (liudnas reikišny) turi savo žinioj ir mokyklas, kuriose lietuvių katalikų mokytojus te rorizuoja, šmeižia kuo šlykščiausiai per savo organą «Lietuvis». Be mokyklų, kuriose tėvų komitetai energingai priešiuasi bedieviškai Lietuvių S—gos akcijai, priklauso dar jai lithuaniečiai sportininkai, kurie mūsų kolonijoj svarbaus vaidmens nevaidina, nes jie mums daugiau gėdos pridaro savo nuolatiniomis vakaruškomis bei peitynimais, dėl kurių daugelį kartų jau buvo patekę policijon, o kai ateina tautinės šventės, tai jų ne vienas nepasirodo bažnyčioj, pav. Vasario 16 d., Dariaus ir Girėno diena, 9 Spaliu, o apie bažnytinių švenčių gerbimą, tai nėra ir kalbos. Jie lyg tyčia pamaldų metu spardo futbolą. Tokiu būdu atitraukia žmones nuo Sv. Mišių. Iš jų tikybos niekas nepraktikuoja. Prie jų tepriklauso vos keletas lietuvių, o daugumoje yra lenkai, rusai ir vokiečiai iš Lietuvos, kurių tarpė lietuvių kalbos mažai tesigirdi. Jie būna sportininkais dėl to, kad gauna nemažą paramą iš Lietuvos. Sportininkai—lithuaniečiai ir neseniai susitverę Liet. S—gos Klubas negerbia, ne kiek mūsų tautinių — tikiybinių papročių, nes visos Gavėnios metu ir net paskutinįją didžiųjų savaitę rengia šokių, o Velyku rytą 7 val. surengė ekskursiją į Santos uostą, kad atitraukus jaunimą nuo savo bažnyčios rengiamos Rezurekcijos.

Iš to kas pasakya, aiškiai mato-

Buvo nekartą patartar kun. B. Sugintui nereikalauti specialaus mokesnio už lankymąsi Villa Bellos kopyčioje, tačiau jis į tai nekretpė domės ir pinigų išreikalavo, kas suprantama, žmonėse sukelia visą pasipiktinimo audrą.

Laikraštis «Lietuvis Brazilijoje» gavo net labai aištriais priekaištais paremta korespondenciją, kurios mes neleidome skelbti nepatikrinę. Bet patikrinus, dejas, pasirodė kad buta tokių faktų, kurie jokiu būdu neleistini čia Brazilijoje praktikuoti.

Pagalios pastaruoju metu kun. B. Sugintas sugalvojo leisti parapijos vardu laikraštį, kurį redaguoti buvo pasiūlęs vienam Lietuvos pil. protestantui, Ernestui Piperui, kovo 7 d. Išvykusiam iš Brazilijos, nes jo nuomonė be katalikiško laikraščio kolonija neturinti būti.

Buvo su kun. B. Sugintu susitarta minėti Nepriklausomybės sukaktuvių vienoje lietuvių rama salėje, kitur jo kių minejimų nedaryti, bet ir čia kun. B. Sugintas, nežinia kuo vaduodamasis, atlaikęs pamaldas Bažnyčioje, pakvietė žmones į Bom Retiro salę, kurioj išėjo ne minejimas, bet biurus mitingas,

kadangi jis leido iš scenos kalbėti visiems iškrypėliams — socialistams, prikalbėjusiems Lietuvos Vyriaus. adresu visas reškucias šneičtų.

Jeigu kun. B. Sugintas laikosi dėsnio (kurį jis viešoje vietoje yra pasakęs, Konsulato Sekretoriui girdint) kad Lietuvoje, kaip ir Meksikoje esą persekiojami kunigai, tai mums netenka stebėtis dėl jo sąmoningai surengto mltingo vasario 21 d., neva Nepriklausomybės sukaktį minint.

Darydamas gaventos rekolekcijas, kun. B. Sugintas surengė Lietuvos piliečiams lietuviškai ir atskirai lenkiškai.

Vėliau ontvėme kad ir lietuvių vaikus katekizudamas sudarė dvi grupes lietuviškai ir lenkiškai kalbančių. Nuvykęs į São Caetano priemestį laikyti pamaldas, perskaito lenkiškai ir lietuviškai Evangeliją.

Susipratusieji lietuviai pradeda Konsulate protestuoti dėl tokios «kun. naujos politikos».

Tačiau man draugiškai kun. įspėjus taip nedaryti, jis man griežtai pareiškė, kad jis tesiskaitysias su savo sąžine, tik ne su konsulo pastabomis.

Patiekdamas šitas pastabas ir mano rašytų į kun. B. Sugintą raštų nuorašus bei kun. B. Suginto atsakymą su nuorašu neskelbtos korespondencijos nukreiptos prieš kun. B. Sugintą, turiu garbes prašyti Tamstos, p. Ministeri, padaryti atitinkamas išvadas, kurių reikalauja kun. B. Suginto misijoje iškelta akcija.

Prašau priimti, p. Ministeri, mano gilios pagarbos pareiškimus.

Priedai rašte paminėti.

Dr. P. Mačiulis.

Konsulas São Paulo.

1932 m. sausio 26 d.

J. M. KUNIGUI BENEDIKTUI
SUGINTUI

São Paulo, Rua Rio Bonito 226 Nr.

Lietuvos Konsulatas São Paulo praneša, Tamstos, Kunige, žiniai kad vakar, t. y. sausio 25 d. atsilankė į Konsulatą du asmenis iš Villa Bellos man pareiškę girdėję laike Tamstos pamokslu kelis kartus pakartotus kolonijomosi žodžius, taikytus visiems Villa Bellos ir apylinkių žmonėms, kuriuos Tamsta buk pavadinęs «jovalu, komunistais» ir panašiais epitetais...

Pagalios, giedant «Angelas Dievo», buk Tamsta pertraukęs net du kartu giedojimą kopyčioje ir kreipdamasis į buvusius kopyčioje žmones, pareiškęs daugelį nesilankysias į pamaldas, jei tuč—tuojaus Tamstai nesumokėsia už kiekvieną kelionę į Villa Bellą po 15\$000, o lietingu metu buk pareiškęs Tamsta nevyksias į pamaldas, net jei sumokėtų ir 100\$000.

Mar pasiteiravus, ar Tamsta įspėjote susirinkusius į pamaldas dėl padarytų kopyčioje neleistinų sienų braizymų ir lupinėjimų, kurie savaimė daro mokyklos namui nuostolį, nekaltant apie pasireiškiantį nekulturingumą, klaususieji Tamstos pamokslą sausio 1 d. ir sausio 24 d. šitos pastabos iš Tamstos negirdėję. Tamsta mano būvį asmeniškai prašytas padaryti tokį įspėjimą akivaizdoje pirmą kartą atvykusio su Tamsta į Konsulatą p. Stanikūno.

Tad palikdamas neliečtas išvadas iš Tamstos patiektų reikalavimų spręsti Aukštieiems asmenims Lietuvoje, aš labai prašau Tamstos pranešti man

K l e b o n a s .

(Tasą 6-tam puslapy.)

Dr. B. K. Chîpiakoff

(DIPLOMUOTAS MASKVOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephi-
genia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šokiadieniais nuo 3 iki 9
val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir
psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERI-
NIU LIGU. Greitas ir radikalus pagydymas triperio, bei sifilis.

D-ras Povilas Licciardi

Santa Casa gydytojas -- operatorius

Naujasias elektros pagalba gydymo būdas GONORÉOS ir REUMA-
TIZMO aštro ir kroninio. Syfilis ir venerinės bei odos ligos —
VYRU IR MOTERU. Taip pat vidurių, plaučių ir kitos ligos. Nau-
jas būdas BE OPERACIJOS. SPECIALYBĖ MOTERU LIGU. Gy-
dymas užtikrintas. PRIĖMIMAS nuo 14 iki 20 val.
Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu —
(DIENA ir NAKTI) Telef. 5-4175.

Konsultorija ir gyvenamas butas: RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro)

Dr. A. Kandia ir M. Kogano

LABORATORIJA

MEDECINIŠAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų
ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Konsultorijos 2-5068.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir
pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Kodel Tamsta neturi

nuosavo buto?

Svarbiausia todėl, kad nesi susipažinęs su TURTU — STATYBOS IR
FINANSU KOOPERACIJOS statutais ir darbo tvarka.

Tik per KOOPERACIJA Tamsta gali įsigyti nuosavą butą.
Todėl nelauk, kol kokios nors aplinkybės atims Tamstai darbo jėgas, o
greičiau užtikrinti savo ateitį dabar, kol gali.

Kreipkis į TURTU — STATYBOS IR FINANSU KOOPERACIJA.

RUA BENJAMIN CONSTANT, 7-A, 3 AUKŠTAS.

LIETUVIAI! Visi kai vienas skaitykite "SVIESA"

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svar-
besni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazi-
lijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių
pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokitės ir skaitykit
"Sviesą".

"Sviesą" yra tikriausias kiekvieno lietuvių išeivio drau-
gas ir tarėjas.

"Sviesą" gvilvena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie
vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazi-
lijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

"Sviesą" lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia
visus blogus apsišėkimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai
išetna.

"SVIESOS" PRENUMERATA: Brazilijoje ir visoje Amerikoje:
metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoje: metams—20\$000,
pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Rua Coronel Moraes, 338.
P a s t a b a: Iš provincijos pingus siųsti Redaktoriaus vardu.

Dr. S. Meitin

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

Už skelbimų turini Redakcija neatsako.

Paieškojimai

Kas nori surasti savo giminių bei
pazįstamų kitose valstybėse, tas gali
kreiptis į DULR K a u n e, Nepri-
klausomybės aikštė nr. 3, o jie šį pa-
ieškojimą paskelbs tos valstybės lietu-
viškoj spaudoje ir atsakymas bus pra-
neštas.

D U L R turi susinešimą su vi-
sa pasauline lietuviška spauda.

Veltui!

Išrūpinu planą 16 Prefektūros na-
mų statybai tam, kas pirks sklypą Vi-
la Zelinoje. Dėl sąlygų kreipkitės pas
Karlos Korkišką, Av. Zelina
33, Villa Zelina.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atleka įvairius darbus foto-
grafijų arty. Specialybė pa-
didinime, o taip pat su dažais.
Darbas greitas ir sąžiningas ir
pigus. Vyksta į namus foto-
grafijų reikalais. Daro iš foto-
grafijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

